

Єрмаков Юрій Олександрович, докторант наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ, ЩО МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ВЧИНЕННЯ НЕТЯЖКОГО ЗЛОЧИНУ, В ІНШОМУ КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

У статті 257 КПК України передбачено, що якщо внаслідок проведення негласної слідчої (розшукової) дії (НСРД) виявлено ознаки кримінального правопорушення, яке не розслідується в цьому кримінальному провадженні, то отримана інформація може бути використана в іншому кримінальному провадженні тільки на підставі ухвали слідчого судді, яку постановляють за клопотанням прокурора [1].

За цих умов особа, що проводить НСРД (слідчий або працівник оперативного підрозділу), невідкладно складає протокол, який не пізніше ніж за 2 год з моменту виявлення ознак зазначеного кримінального правопорушення надають прокурору, який здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва [2]. Прокурор досліджує отриману інформацію та, в разі підтвердження даних про виявлення ознак кримінального правопорушення, яке не розслідується в цьому кримінальному провадженні, узгодивши це питання з керівником прокуратури, складає відповідне клопотання і вносить його на розгляд слідчому судді [2]. Це клопотання слідчий суддя розглядає згідно з вимогами ст. 247 та 248 КПК України і відмовляє в його задоволенні, якщо прокурор не доведе законність отримання інформації та наявність достатніх підстав вважати, що вона свідчить про виявлення ознак кримінального правопорушення [1]. Тобто має бути дотримано певних процесуальних умов, зокрема це:

- наявність відкритого кримінального провадження. Зокрема, якщо відомості про вчинення цього злочину не внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань (ЄРДР), прокурор, оцінивши факт учинення злочину, самостійно перевіряє наявність таких відомостей в ЄРДР або невідкладно дає вказівку слідчому, співробітнику оперативного підрозділу здійснити таку перевірку. За відсутності відомостей в ЄРДР про вчинення злочину вносить їх, оскільки саме на нього покладено обов'язок дослідити надані відомості та визначати наявність ознак учинення іншого злочину. За цих обставин до клопотання рекомендовано долучати витяги з ЄРДР щодо відомостей про злочин, за яким отримано результати та які будуть використовуватися;

- наявність ознак учинення злочину (правова кваліфікація). У цьому аспекті необхідна вказівка, за яким злочином проводили НСРД та в якому будуть використовуватися отримані результати;

- наявність можливості використання отриманих результатів як доказів, що підтверджують факт учинення злочину та які можуть використовуватися як докази в кримінальному провадженні.

Перелік визначених умов не є вичерпним, урахування їх та прийняття рішення про використання в іншому кримінальному провадженні, зокрема щодо внесення відомостей до ЄРДР, залежить від обставин кримінального провадження, отриманих відомостей і виду НСРД, що проводилася. Якщо внесення відомостей до ЄРДР або звернення із відповідним клопотанням до слідчого судді може призвести до розсекречення основної НСРД, прокурор може відкласти прийняття рішення про використання отриманих результатів в іншому кримінальному провадженні. Ця ситуація може скластися за таких обставин, коли внаслідок проведення зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж (контроль телефонних розмов) під час досудового розслідування вчинення вбивства отримано інформацію про продаж наркотичних засобів. Безумовно, прийняття рішення про використання інформації щодо вчинення злочину, пов'язаного з продажем наркотичних засобів, може призвести до факту прихованості проведення НСРД за основним злочином. Відповідно, лише після завершення проведення НСРД за основним злочином буде прийматися рішення про використання цих результатів в іншому кримінальному провадженні.

Оскільки порядок звернення з клопотанням прокурора до слідчого судді регламентується ст. 247 та 248 КПК України, то необхідно враховувати, що постановлення слідчим суддею ухвали про відмову в наданні дозволу на проведення НСРД не перешкоджає повторному зверненню з новим клопотанням про надання такого дозволу (ч. 5 ст. 248). Отже, якщо слідчий суддя відмовив прокурору про використання результатів НСРД в іншому кримінальному провадженні, це не забороняє прокурору повторно звернутися з відповідним клопотанням.

Дотримання цих умов відповідає загальним положенням КПК України та не створює перешкоди для використання результатів НСРД в іншому кримінальному провадженні, що не розслідується. Утім на практиці постають питання щодо використання результатів НСРД, якщо вони містять ознаки вчинення нетяжкого злочину. Це не стосується НСРД, що можуть проводитися незалежно від тяжкості злочину, зокрема НСРД, передбачені ч. 2 ст. 264 та ст. 268 КПК України.

Список використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI // Голос України. – 2012. – 19 трав. – № 90–91.
2. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні : спільний наказ Генеральної

прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16 листоп. 2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5.